מידות הראי"ה — גאוה

הכרח הוא לאוהב השלמות האמתי לנער מלבו כל אבק הגאווה, שהיא מסלקת את כל הוד הרוח, וכשתסולק הגאווה, מפני ההכרה הפנימית שעם זוהמתה אי־אפשר לבא אל השלמות האמתי, שהיא המגמה האנושית, תסולק בסילוק טהור ותשאיר אחריה רושם של שמחה המחובר עם שפלות הרוח באמתאע' תהלים קא כ ה..

אין בכל המידות הרעות מידה המגשמת את האדם, עד שאיננו יכול לרומם את רוחו להדר הרוחניות, כמו הגאווהבע' משלי ט.

כל מי שמשתוקק לאור ד' שיאיר על נשמתו ימאס בגאווה עד שתהיה סרוחה בעיניו בחוש ממשגע' אדר"נ פ' יא, מניח ידו על חטמו..

כל זמן שהגאווה היא בלב אי־אפשר לשוב בתשובה ואי־אפשר להשכיל כל שכל טהורדע' והר ויקרא כג. וחכמתו מסתלקת. פסחים סו:.

המטהר עצמו מגאווה יכול לשוב בתשובה שלמה בלא שום מניעה כלל אפילו מהעונות שמעכבים את התשובההע' דברי הימים ב לג, ויכנע ויעתר סנהדרין קג..

כשאדם מכיר שהוא מתגאה הוא רפואה לתיקון הגאווה.

הגאווה פוגמת את הרצון, וכיון שהרצון פגום אין מקום לכל טוב לנוחוע' ענוה ב..

הגאווה מסבבת עצלותזע' ענוה א..

הגאווה היא הטפשות היותר פראיתחמשלי יד גח..

הגאווה היא בעצמה עונש נוראטיהיר בעל־מום, מגילה כט..

כשאדם משתוקק להסרת הגאווה מלכבו נעשים שונאיו אוהבים לו בלבבמימשלי טז ז, וע' זהר אמור קג:.

מי שמתאמץ לזכות להסרת הגאווה מלבבו יזכה לאהבת ארץ־ישראליאע' תהלים לז יא..

האוהב את ארץ־ישראל באמת יזכה לשנא את הגאווה.

החפץ באמת לשנא את הגאווה יזכה לענוה אע"פ שנראה לו בתחלה שהוא רחוק ממנה.

מי ששונא את הגאווה באמת, כל מחשבותיו שעולות על לבו הן דברי תורה.

השונא את הגאווה יזכה לברר הלכה ברורה.

השונא את הגאווה זוכה להתענג כדבקות בד'יבע' סוטה ה..

השונא את הגאווה מתקדש האויר הסובב אותו.

כל מי שסבל הרבה מגאותו יודע יותר איך לשנאתה.

אפילו כשמשפילים את האדם הרבה אין לו לנגע בגאווה.

אדם גדול אינו צריך לקנאות בקטנות כדי שלא יבא לשפלות הגאווה.

אין שום חשש גאווה בהרגשת הטהרה הפנימית בעומק הדעת וגילוי הנשמה.

טפשות היא להתבטל מן הלימוד, או מכל דבר טוב או מחידוש או אפילו מכתיבת חידו"ת. מפני חשש תערובת גאווה. כ"א צריך לעסוק בכל טוב ולהשתדל שכל המחשבות יתעלו, והגאווה או שתדחה או שתתקדש ותתרומם למקורה או שתתבטל ע"י תשובה תתאה ועילאה.

אדם יכול למצא בעצמו נקודות עליונות, גדולות, חשובות וגבוהות מאד, גם נקודות אפילות, שפלות ובזויות מאד, ויהיה נבזה בעיניו מצד הצדדים השליליים שלו, וגדול ויקר בעיניו מצד הנקודות העליונות הטובות. אמנם גם מצד הנקודות הטובות לא יהיה מתגאה, אדרבא ימלא גם על־ידן ענות־רוח עד אין קץ, שהרי הם הם המעירים אותו לתבע מעצמו את פתוחן של הנקודות הללו, שהן אצלו כמו גולם.

בחינה גדולה צריך לבחון כל מעמיק במסתרי נפשו ברגש הגאווה, איזה הוא הרגש הפסול המעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו, ואיזה הוא הרגש העדין המרחיב דעתו של אדם ומזכירהו את היותו הרוחנית המלאה הוד ותפארת. פעמים רבות לבו של אדם מלא עז, שלפי הסקירה הראשונה תהיה דומה התמונה של תכונה זו לתמונה של גאווה, אבל אחרי הבירור ימצא שהוא רק מתמלא אומץ באור האלהי הזורח בנשמתו, והוא חוזה אז גאות ד', ואם יכריח את עצמו להפרד מגאווה זו, לא די שלא יעשה לנפשו שום טובה עוד ישחו כל כוחותיו הרוחניים. ובחמת עצבות ילך קודר שחוח, ובדעתו יחשב שהצורה של הדכאות היא קרבת אלהים, בשעה שהיא באמת הרחקה ונסיגה לאחור.

כשכבד הדבר להתנשא לאט לאט, הכרח הוא להתרומם בבת־אחת ולהשתמש במידת הגאווה של קדושה, ולהשקיף על עצמו בעין טובה מאד, ולמצא את הצד הטוב שיש גם בכל מגרעותיו, כי תיכף כשאדם נותן את דעתו לדרוש את הטוב, מיד מתהפכים כל חסרונותיו לטוב, ויכול האדם למצא בעצמו רב טוב מאד, ואז ישמח בטובו מאד, וירכה מדי יום ביומו את הפעולות הטובות בלב טהור ומלא תקות נחומים.

לפעמים מתגאה הצדיק מאד מפני גאות ד' שמרגיש בלבבו, ואז הוא קדש־קדשים, ודבריו הם חוצבים להבות אש, והוא זועם בכל רוח שפל הבא להכניס בו אז ענוה פסולה, וגאווה זו היא ממולאת בענוה, הממוזגת בגבורה ושמחה ואהבת־נצח לכליגע' יבמות קה. חא"ג ד"ה על ראשי עם..